

Zevrubný obsah celého spisu.

Úvod a ponětí základní. Str. 1—6.

Význam studií moderních literatur, zvláště jich stránky básnické. Str. 1. — Studium jen jedné národní literatury tvoří vědění kusé, kteréž teprv porovnáváním a přehledem všeobecného kulturního hnutí se soustavně doplňuje. Str. 1. — Kromě historie malby podává historie básnictví nejvěrnější obraz hnutí časových. Str. 2. — Vyložení pojmu romantiky. Str. 3. — Doba staroromantická, mající jmeno své z převahy literatur románských, jde od 12^{ho} asi do 17^{ho} století. Str. 4. — Na to následuje až do začátku 19^{ho} věku doba renaissanční čili novoklasická. Str. 4. — Básnictví 19^{ho} století jest novoromantické. Str. 4. — Vyvrácení některých předsudků proti studiím o středověku. Str. 5.

Povstávání romantismu a jednotlivých moderních spisovných jazyků. Str. 7—13.

Poměry kulturní v obvodu církve byzantinské. Str. 7. — Počátky písemnictví bulharského v století 10^{tém} a srbského v století 12^{tém}. Str. 7. — Poměry kulturní v obvodu církve římské. Str. 8. — Přednostenství jazyka latinského. Str. 8. — Jazyky národní kvetou poněkud jen na vzdálenějším severu, na Islandě a v Britanii. Str. 8. — Převaha vzdělanosti arabské. Str. 8. — Vznik jazyka provenšalského. (langue d' oc) Str. 9. — Význam slov „troubadour“ a „žonglér“. Str. 10. — Rozšíření se troubadourství po celé takřka západní Evropě. Str. 11. — Původ jazyka starofrancouzského (langue d'oïl). Str. 11. — Vznik jazyka italského (langue de si). Nápodobení směru toho v minnesängerství německém. Str. 12. — Tvoření se ve 14^{tém} století jazyka anglického. Str. 12. — Přednostenství na poloostrově pyrenejském nářečí kastiliánského a rozšíření jeho v jazyk španělský. Str. 13.

Duch staroromantického básnictví. Str. 13—25.

Ustálení se sociálních poměrův v západní Evropě po r. 1000 po Kristu. Str. 13. — Charakteristickou stránkou romantického básnictví je

především kultus lásky. Str. 14. — Úcta k dámám souvisí s básnictvím duchovním, zvláště „s písní Šalomounovou“. Str. 14. — Povstání z duchovní písně (canticum) milostné písně světské čili „kanzony“. Str. 15. — Znenáhle zvrhání se zbožného milostnictví v stránky mravně povážlivé. Str. 15. — Poměry manželské a pohlavní v středověku. Str. 15. — Poměr troubadourů postavení nízkého k dámám vznešeným. Str. 16 a 17. — Milostné poměry panovníkův k dívkám rodu nízkého. Str. 17. — Mimo milostnost je nejcharakterističtější stránka staroromantického básnictví bojovnost. Str. 18. — Zevrubnost básníkův při vyličování rytířských bojů. Str. 18. — Přednášení a posluchačstvo trouvěra na rytířském hradě. Str. 19. — Jiná charakteristická stránka tohoto básnictví je obliba v kouzlech a čárech. Str. 20. — Slabé vyvinutí přírodověd. Str. 21. — „Robinson“ Defoeův první vzor uvedení přírodověd do románu. Str. 21. — Čtvrtá charakteristická stránka romantického básnictví je směr jeho opoziční, pokroku milovný. Str. 21. — Podobnost jeho v tom vzhledě s moderní poezií politickou a revoluční. Str. 22. — Vliv vzdělanosti arabské na veškeré tyto stránky romantického básnictví. Str. 23. — Veliké množství milostných básníkův, jak u španělských Maurův tak u sousedních Provensálův. Str. 24. — Rozličné způsoby rytířské, zejména též duchovní rytířské řady mají svůj původ rovněž u Maurův. Str. 24. — Názory vzdělanosti arabské o přírodě. Str. 25. — Arabský svět je přirozenou oporou také opozičního ducha proti papežovládě. Str. 25.

Forma staroromantického básnictví. Str. 26—42.

Úplná novost formy romant. básnictví oproti staré poésii řecko-římské. Str. 26. — Význam a původ rýmu. Str. 27. — Přízvuk a časomíra. Str. 27. — Rýmování verše původu polo arabského polo latinsko-církevního. Str. 28. — Vliv chrámové liturgie na povstání refrainu. Str. 28. — Veliká rozšířenost rýmu ve veškerém pozdějším evropském básnění. Str. 29. — Vítězné zápasení romant. verše přízvukného s klasickým časoměrným. Str. 30. — Zmahání se obliby refrainu ve veškerém básnictví středověkém. Str. 32. — jakož i ve veškerých literaturách století našeho. Str. 33—35. — Romantická sloka a její nejobyčejnější druhy. Str. 35. — Veliká rozšířenost „stance“ neboli „ottave-rimy“. Str. 36. — Quintilla, sestina, tercina. Str. 37. — Původ a rozšířenost „sonetu“ čili znělky. Str. 37 a 38. — Goethe, Puškin, Jan Kolar o znělce. Str. 39. — Triolet a rondel. Str. 41. — Forma verše epického, monorymie, versi sciolti, blancvers. Str. 41.

Lyrika provenzálská. Str. 42—67.

Prameny francouzské, německé a anglické k studiu této poésie. Str. 42. — Jazyk provenzálský nejstarší literární jazyk románský. Str. 43. — Jména nejznámějších troubadourů a jich proslavenost. Str. 44. — Vzdělanost provenzálská dostala osudnou ránu válkou k vůli albigenckému kacířství. Str. 45. — Záhuba Provensy dovršena bojem mezi papežem

šeho českého románu o „Stilfridovi“ s Walterem Akvitanským. Str. 293. — Latinská kronika co příčina této shody. Str. 293. — Vztahy našeho Stilfrida k německému Siegfridovi a k „Nibelungům“. Str. 294.

Báje z kruhu Karla Velikého. — Básně epické o Rolandovi.
Str. 294—319.

Nejstarší francouzská píseň o Rolandovi od troubéra Turola. Str. 295. — Její krátký obsah. Str. 295. — Nedostatek v ní milostných a kouzelných motivů. Str. 296. — Ukázka prosaického z ní převodu. Str. 297—299. — Německý „Roland“ kněze Konráda bezpochyby z 12^{ho} ještě století. Str. 299—300. — Latinská tak zvaná kronika „Turpinova“ o Rolandovi a její náramná v středověku populárnost. Str. 300. — Italská kronika o Rolandovi: „I reali di Francia“. Str. 300—305. — Citát z „Dalimila“ o pravděpodobné existenci „Rulanta“ českého. Str. 301. — Mattea Bojarda „Orlando innamorato“. Str. 301. — Poměr k původní Turoldově písni o „Rolandovi“. Str. 302. — Klasické epické látky Boccacciova o „Theseovi“ a Petrarkova o „Scipionu Afrikánském“ s těžší konkurují v středověku s velebnými pověstmi o „Rolandovi“. Str. 303. — Bojardův „Orlando innamorato“ složen vlastně z množství malých romancí, z čehož se vysvětluje obtížná přehlednost celkového plánu. Str. 304. — Některé podobnosti v 1^{ním} zpěvu Bojardova „Orlanda“ s „Ludiši a Luborem“ v našem Královédvorském Rukopisu. Str. 304. — Bojardo nazván italským „Homerem“. Str. 305. — Pulciho „Morgante Maggiore“ básněný ve Florencii při dvoře Lorenze Magnifika. Str. 305. — Sprostácké měšťáctví v osobách jeho vedlejších. Str. 305. — Krátký obsah dlouhé básně. Str. 306. — Podobnost „Morganta“ s pozdějším Cervantesovým Sancho Pausou. Str. 306. — Ludovika Ariosta „Orlando Furioso“ (Zuřivý Roland). Str. 307. — Ariosto chtěl předčítí a dokončítí Bojardova „Zamilovaného Rolanda“. Str. 307. — Chtěl psátí nejdřív jazykem latinským. Str. 307. — Básnická jeho píle. Str. 307. — Ariosto nevyrovná se nicméně co epik Dantemu a Tassovi. Str. 307. — Rozdrobenost celku na množství „avantur“ a prosakující všude ironie. Str. 308. — Dobrodružství nápodobená tu podle modních tehdejších „rytířských románů“, tu zas podle „Odyssey“. Str. 308. — Shakespearův „Sen noci svatojanské“, dramatický ohlas tohoto milostného, kouzel a satyry plného romantismu. Str. 308. — Nedostatek seriousness ubírá Ariostovu „Rolanda“ ceny podobně jako Ovidovým „metamorfosám“. Str. 309. — Částá frivolnost Ariostovy scenerie. Str. 309. — Vztahy k pozdějšímu Lafontainu a k Byronovu „Don Juanu“. Str. 309. — Materialistické smýšlení v Itálii za věku Ariostova. Str. 310. — Uvádění také v „Zuřivém Rolandu“ modních postav alegorických. Str. 311. — Rýmový překlad z 1^{ho} zpěvu „Zuřivého Rolanda“ od Vrchlického. Str. 311—316. — Epické básnictví o „Roldanovi“ v literatuře španělské. Str. 317. — Básně sem náležející od Balbueny, Lope de Vegy a Barahona de Soto. Str. 318. — Zpěvy o Rolandovi existovaly již při tažení Viléma Dobývatele do Anglie r. 1066. — Pokus opětného zpopularizování báji Ro-

landovských v našem století od francouzského básníka Duvala a německého Uhlanda. Str. 318.

Jiné romantické pověsti o Karlu Velikém. Str. 319—325.

Veršovaný román o královně „Bertě s velikou nohou“ matce Karla Velikého. Str. 319. — Podobnost jeho s pověstí o „Popelce“. Str. 320. — Renaut de Montauban (Rinaldo z Montalbano) čili „synové Haimonovi“. Str. 320. — „Amis et Amilles“ starofrancouzský román o uzdravení málomocenství krví lidskou. Str. 320. — Obměna téže základní myšlenky v staré epice anglické a německém skládání o „ubohém Jindřichovi“ minnesängra Hartmanna von der Aue. Str. 321. — Francouzský román o „Ojři Dánském“. Str. 321. — Proslavený starofrancouzský román o Hyonu Burdegalském (Huon de Bordeaux). Str. 322. — Porovnání úvodních veršů tohoto románu s podobnými úvody básní jiných. Str. 322. — Zevrubnější obsah romantického vypravování o osudech Hyonových. Str. 323 a 324. — Přebásnění staré látky do novoněmecké epické básně s názvem „Oberon“ od Wielanda. Str. 324. a 325.

Bájový kruh krále Artuše. Str. 325—338.

Básnění o „sv. Graalu“ a vztah jeho k historickému dobývání Božího Hrobu ve válkách křížáckých. Str. 325. — Souvislost „okrouhlé tabule“ krále Artušovy s rytířskými duchovními řády. Str. 325. — Spojení všech těchto časových myšlenek s postavou starobritanského krále Artuše. Str. 325. — Milostnictví v duchovních řádech rytířských. Str. 326. — Latinská kronika Geoffreje Monmoutha co hlavní pramen britanského bájení. Str. 326. — Trouvéři Wace a Chrétien de Troyes. Str. 326. — Francouzský román o „Parcivalu“ a o hradu sv. Graalu. Str. 327. — Hlavní z románu toho scena. Str. 327. — Podobnost s českými bájemi o „rytířích v Blaniku“, o „Zdeňkovi Zásnuckém“ a o „Horymíru a Šemíkovi“. Str. 327 a 328. — Rytířský mrav přijetí koňmo do síně královské. Str. 328. — Německý román o „Parcivalu“ od Wolframa z Eschenbachu. Str. 328—329. — Román o „Lancelotu od Jezera“. Str. 329. — Svůdný vliv čtení toho románu na Francesku da Rimini u Dante. Str. 329. — Podobnost základního motivu „o Lancelotu od Jezera“ s ruskou pověstí o „Iliovi Volžanínu“. Str. 330. — Milostný poměr Lancelota ku králové Ginevěře. Str. 330. — Život mnišský co vrchol všeho pokání v středověku. Str. 330. — Vstoupení Lancelota do vozu co zvláštní oběť lásky a potupný pro rytíře čin. Str. 331. — Při vynalezení hry v karty v 16^{tém} století nazván jeden spodek „Lancelot“. Str. 331. — Román o „Tristánu“ a králové Isoldě od Chrétiena de Troyes a Tomáše Erceldouna. Str. 331. — Poetičnost základního motivu o vypití nápoje lásky. Str. 331. — Poetičnost v tragickém konci jak Tristana tak Isoldy. Str. 331. — Vztah k antickému mythu o králi Aegeovi. Str. 332. — Kozí list čili jerychová růže na hrobě milenců. Str. 332. — Scena v jeskyni na poušti a vztahy k povídce starořímské

o Juliovi Sabinovi a k scéně Sigurda v „Eddě“. Str. 332. — Německý „Tristan“ od Gotfrieda Štrasburského. Str. 333. — Dokončen od dvou méně nadaných minnesängřů. Str. 333. — Český „Tristram“ od neznámého skladatele 14^{ho} věku. Str. 333. — Veršové z něho ukázky. Str. 334. — Francouzský román o Iweinu čili „rytíři se lvem“. Str. 334. — Vztah k pověsti o otroku Androklovi se lvem v „Noctes atticae“ u Aula Gellia. Str. 335. — Německý „Iwein“ od minnesängra Hartmanna von der Ane. Str. 335 a 336. — Český „rytíř se lvem“ Bruncvík. Str. 336. — Bruncvík co „syn“ Stilfriedův. Str. 337. — Vévoda brunšvický Jindřich Lev co pravděpodobný pravzor českého „Bruncvíka“. Str. 337. — Německý původ „magnetové hory“ v Bruncvíkovi. Str. 337. — Macháčkova romance o „Heřmanu z Bubna“ co pozdějším „rytíři se lvem“. Str. 338. — Anglický spis Johna Dunlopa o „dějinách bájení prosaického“ co hlavní pramen pro studium středověkého románopisectví. Str. 338.

Pověsti o Amadisu Gauském a báje antické. Str. 338—351.

Jako se v „Rolandu“ zračí upomínky na Karla Velikého, v románech „o sv. Graalu“ na války křížácké, slouží románům Amadisovským za historický podklad války o dobytí Cařihradu. Str. 339. — Původní domněle portugalský „Amadis de Gaula“ a krátký jeho obsah. Str. 340. — Španělské romány o „synu“ Amadisově Esplandiánu. Str. 340. — Španělské romány o „Lisuartu Řeckém“, o „Amadisův Řeckém“, o „Floriselu“, o „Rogelu Řeckém“, „Agesilaovi Kolchidském“ a Amadisů „de Astra“, o „Palmerinovi“ a „Tirantovi Bílém“. Str. 342. — Hltavé čtení románů rytířských, zvláště španělských „libros de caballeria“. Str. 342. — Zákaz čtení rytířských románů v španělské Americe. Str. 342. — Petice stavův španělských z r. 1555 proti rytířským románům. Str. 343. — Cervantes odsoudí v Don Quixotu všechny téměř rytířské romány k spálení. Str. 343. — Různé nesmysly rytířských románů co obraz rozličných poštilostí rytířského života. Str. 343. — Souboje na „cestě cti“ za krále Jana II. kastilského. Str. 343. — Víra u středověkých čtenářů v rozličné nesmysly a čáry rytířských románů. Str. 344. — Král Filip II. slíbil, že králi Artušovi postoupí anglický trůn. Str. 344. — V Amadisovských románech zračí se tehdejší interest pro námořské vynálezy. Str. 344. — Oblíbenost rytířských románů hlavní pohnutka Cervantesovi ku sepsání Don Quijota. Str. 344. — Původ jména Don Quixotova: „rytíř smutné postavy“. Str. 345. — Některé z hlavních scén v Don Quixotu v jich vztahu k rytířským románům. Str. 345. — Don Quixote vytiskl rytířské romány a vůbec romantiku z obecné obliby. Str. 346. — Romány z dob antických. Str. 346. — Latinské knihy domnělých Darese a Diktýse co hlavní pramen veršových skládání o pádu Troji. Str. 348. — Francouzská „válka trojanská“ tróuvěra Benoit de St. More. Str. 348. — Latinská kronika o témž předmětu Itáliána Guidona da Colonna. Str. 348. — Prosaické romány o „válce Trojanské“ co prvotisky v Čechách a v Anglii. Str. 348. — Latinská kronika Kallisthenovi připsaná co

první pramen románu o Alexandru Macedonském. Str. 349. — Francouzský „Alexandre“ trouvère Lamberta di Cors. Str. 349. — Jest původem francouzského verše, „alexandrin“ nazvaného. Str. 349. — Veršová ukážka monorymie z francouzského „Alexandra“. Str. 349. — Latinský Alexander Waltera z Chatillonu. Str. 350. — Španělský Alexander Lorenza Segury. Str. 350. — Německý Alexander kněze Lamprechta. Str. 350. — Česká Alexandreis veršem i prosou. Str. 350. — Množství románů o Alexandru dle svědectví Chaucera. Str. 350. — Osoba Virgilova v středověku. Str. 351. — Francouzský román o „Aeneasi“ Benoita de St. More. Str. 351. — Německá „Eneit“ Jindřicha z Veldcke. Str. 351. — Bocacciova „Theseida“. Str. 351. —

Novelly a pověstky v středověku. Str. 352—361.

Vypravování povídek na Východě obyčej velmi běžný. Str. 352. — Odtud dostal se na Západ. Str. 352. — Původ a význam provenzálské „novy“ a italské „novely“. Str. 352. — Krátký obsah provenzálské novy „Flamencia“. Str. 352. — Francouzské „fabliaux“. Str. 353. — Francouzská povídka „Aucassin a Nicolette“ střídavě veršem a prosou psaná. Str. 354. — Shoda dvou českých pověstek v „Desateru božích přikázání“ s povídkami v „Tisíc a jedné noci“. Str. 354. — Latinské sbírky „Gesta Romanorum“ a „Disciplina clericalis“ co pramen četných novel v národních jazycích. Str. 355. — Španělská sbírka nazvaná „Hrabě Lukanor“ od prince Juana Manuela. Str. 355. — Shakespearovo „Skročení zlé ženy“ ve shodě s „Maurickou svatbou“ v Lukanoru. Str. 355. — Český „Paleček“ co vypravovatel vtipných anekdot. Str. 355. — Bocacciův „Decameron“ a jeho italští následovníci. Str. 355. — Francouzský „Heptameron“ čili „povídky královny navarské“. Str. 355. — Anekdota o „obrazu“ jistého českého šlechtice u Bandella a Massingra. Str. 356. — Česká povídka: „Jako doma, pane Matěj“ u Bandella. Str. 356. — Pověst o zámku „Orlíku“ ve shodě s počátkem německé „Gudruny“. Str. 356. — Přechod starých „fabliaux“ a „novel“ do dramatiků anglických i francouzských, jakož i do básníků nejmodernějších. Str. 357. — Chaucerovy anglické „Kanterburské povídky“. Str. 357. — Podobnost některých těchto povídek s Bocacciem. Str. 358. — Uvedení mezi rozpustilými kusy také legend duchovních. Str. 358. — Realism Chaucerův v líčení povah. Str. 359. — Spenserova anglická: „Královna Vil“. Str. 359. — Její rozvlácnost. Str. 360. — Její význam a četné alegorie. Str. 361. — Král Artuš co vlastenecký král anglický tvoří střed všech povídek v „Královně Vil“. Str. 361. — Ještě Milton chtěl místo „Ztraceného ráje“ psáti o králi Artušovi. Str. 361. —

Vrchol epiky rytířské v Tassově „Osvobozeném Jerusalemě“. Str. 361. —

„Osvobozený Jerusalema“ jest převedení báji o „sv. Graalu“ na realní historickou půdu. Str. 362. — Podstata básně je historická, vedlejší motivy jsou báje. Str. 362. — „Osvobozený Jerusalema“ povstal

v době reakce proti dřívější mravní nekázanosti v Itálii. Str. 363. — Ze středověkého kronikářství povstává v 16^{tém} století moderní historiografie. Str. 363. — Homer co učitel Tassův v plastičnosti a technice porovnání. Str. 363. — „Osvobozený Jerusalelem“ pramen pro hudebníky a malíře. Str. 364. — Obdiv vzdávaný Tassovi od moderních básníkův Goethe, Byrona, Duvala, Nicandra. Str. 364. — Shodnost některých scen v „Osvobozeném Jerusalemu“ s jednotlivými místy v starších rytířských románech a v Boccacciovi. Str. 366. — Petr Kochanowski a Jvan Gundulić patří mezi první překladatele „Osvobozeného Jerusalema“. Str. 367. — Ukázka síly jazyka v Tassově básni. Str. 367. — Podobnost sceny v 13^{tém} zpěvu „Osvobozeného Jerusalema“ se scenou na Hostajnově v „Královédvorském Rukopisu“. Str. 368. — Některé shody mezi „Osvobozeným Jerusalemem“ a Královédvorským Rukopisem co do způsobu porovnávání. Str. 369. — Homer co pravděpodobný společný pramen těchto podobností. Str. 369. —

Epika duchovní a vrchol její v Dantově „komedii“. Str. 370-399.

Smíšenost čistě duchovních a světských interesů i ideí v středověku. str. 370. — Písně chrámové a duchovní zabíhají do obrátův milostných a naopak. Str. 371. — Legenda případná o sv. Makariovi. Str. 371. — Symbolism co pojítka představ třebas nejrůznějších. Str. 371. — Vláda téhož symbolismu v architektuře a malbě středověké. Str. 372. — Symbolism v názvech knih a spisů. Str. 372. — Hlavní pramen novel světských „Gesta Romanorum“ obsahuje rovněž tak pověsti duchovní (legendy), jako zas hlavní pramen legend: „Legenda aurea“ obsahuje povídky světské. Str. 373. — Česká legenda o sv. Petru má motivy podobné modernímu románu. Str. 373. — Hartmanna von der Aue německá báseň „Řehoř na Kameně“. Str. 373. — Legenda o sv. Jiří ve své příbuznosti se „Siegfriedem“ a „Tristanem“. Str. 373. — Spisovatelé církevní hleděli frivolní světské romány nahradit podobnými ale morálnějšími. Str. 373. — Nápodobení téhož směru v „Mučedlnících“ Chateaubriandových a ve „Fabiol“ kard. Wisemanna. Str. 374. — Pojem „duchovní“ a „svatý“ byl v středověku širší než nyní, jaksi všehistorický. Str. 374. — Vždyť i Sokrates a Plato měli být prohlášeni za svaté. Str. 374. — Z toho vidět, kterak Dantova „komedie“ souvisí se symbolickou a posvátnou poezií onoho věku, a za „svaté“ prohlašuje rozličné římské císaře a pohanské básníky. Str. 375. — Veliký počet badatelů a vykladatelů „Božské komedie“ za našich dob. Str. 375. — Kromě Shakespeara a „Fausta“ není o žádném básníku tolik komentářů. Str. 376. — Veliký básník musí stát na výši vzdělanosti své doby. Str. 376. — Odlesk studia filosofie Tomáše Akvinského a Ciceronova „de officiis“ v „komedii“. Str. 376. — Kterak se v „komedii“ obráží studium geognosie, astronomie a „Speculum naturale“ Vincence de Beauvais. Str. 376. — Dante věděl o souhvězdí „jižního kříže“. Str. 377. — Svědectví o studiích Dantových v Aristotelu. Str. 377. — Jakož rovněž o studiích v sv. Augustinu, Orosiovi, Boethiovi. Str. 377. — Vědomosti

Dantovy z dob antických. Str. 377. — Obraz studia Virgilovy VI. knihy „Eneidy“ v Dantově „Pekle“. Str. 378. — Dantova znalost dějin řeckých a starořímských. Str. 378. — Dantova ghibelinská sympathie k čelným římským císařům. Str. 379. — Jeho nicméně zas vlastenecký republikanism se obrátí v úctě ke Katonovi. Str. 379. — Dantova znalost dějin středověkých a současných. Str. 380. — Zmínka jeho o Přemyslu, Otakaru II. a Václavu II. Str. 381. — Soud jeho o „lenivosti“ (ozio) Václava II. souhlasí se souvěkým Dalimilem. Str. 381. — Úsudek o chlipnosti (lussuria) dokazuje, že si nejspíš spletl osoby Václava II. a III. stejně jako Angličan Hallam ve svém díle o „středověku“. Str. 381. — Poměr Danteho a Jana Kolára co básníkův k Přemyslu Otakaru II. Str. 382. — Dantovy sympatie pro Čechy při vzpomínce nepřátelského vpádu Albrechta Rakouského. Str. 382. — Rozsáhlé vědomosti Dantovy v oboru theologie. Str. 382. — Sečtenost jeho a i jiných znamenitých básníků v prorocích. Str. 382. — Obraty z Jeremiáše, Ezechiele a Daniele v „Božské komedii“. Str. 383. — Sečtenost Dantova v Novém Zákoně. Str. 383. — Jeho znalost dějin církve. Str. 383. — Dante co člen cechu lékařů a lékárníků. Str. 384. — I dnes musí být veliký básník alespoň poněkud universalistou. Str. 384. — Dantovy dle Cesara Cantù genialní domněnky o důležitých pozdějších přírodovědeckých vynálezech Newtona, Galileiho, Linéea, Bacona. Str. 385. — Opravdové studium věškerenstva vede k očistě mravní co základní myšlenka „Komédie“. Str. 385. — Symbolický význam Beatrice a jiných ženských postav. Str. 385. — Protiva Beatrici co svěťice k láskám smyslným. Str. 386. — Posvěcující moc lásky dle svědectví jiných básníků, Jana Kolára, Goethe, Geibla. Str. 387. — Kterak se v „Komedii“ zračí Dantova pravověrnost křesťanská. Str. 388. — Vliv, jakýž měla na fantasií básníkovu křesťanská chrámová liturgie, zvláště „Dies irae“ a „Praeface“. Str. 389. — Ohlas nejpěknějších zpěvův chrámových v „komedii“. Str. 390. — Dante co básník pokroku milovný. Str. 390. — Jeho hněv proti papežům a mnichům. Str. 390. — Dante co politik jest idealista, sympatiemi svými aristokrat a nepřítel měšťanské demokracie. Str. 391. — Dante ve svých sympatiích k italské sjednocenosti a k národním jazykům. Str. 392. — Rýmové ukázky z Vrchlického překladu „Božské komedie“; Nadpis na bráně pekelné. Str. 392. — Překlad kletby proti papežům. Str. 393. — Překlad znamenité apostrofy k Itálii. Str. 394. — Překlad kletby proti císaři Albrechtovi. Str. 394 a 395. — Překlad cesty okolo Lucifera na konci „Pekla“. Str. 396. — Poměrně nevalné nápodobení „Božské komedie“ u básníků věků starších. Str. 397. — Básník Vincenzo Monti vytkl v století našem první „Božské komedie“ význam. Str. 397. — „Božská komedie“ byla v středověku vykládána až i v italských chrámech, a táhla v století našem veliký počet za sebou následovníků básnických. Str. 398. — „Božská komedie“ a Kolarova „Slávy Dcera“. Str. 398. — Velicí malířové starší i století našeho berou z „Božské komedie“ své vidiny. Str. 399. — Delacroix-ův „Dante a Virgil v pekle“ tvoří počátek novoromantiky v malířství našeho věku. Str. 399.

Dodatek o básnictví alegorickém, didaktickém a satyrickém.
Str. 399—409.

Tato odruda básnictví je druhdy těžko oddělitelná od epiky. Str. 399. — Přísně historická novější epika je už protiva romantismu. Str. 400. — Symbolism a alegoričnost v rozličných romantických jmenech i bájích. Str. 400. — Škola „realistů“ v středověké filosofii napomáhá v poesii valnému alegorizování. Str. 400. — Alegorické postavy v básních prince Karla Orleanského a v „Theuerdanku“ císaře Maximiliana I. Str. 401. — Francouzský román o „Růži“ co hlavní původce záliby v alegorických postavách. Str. 401. — Délka a zdouhavost tohoto románu. Str. 401. — Krátký obsah a některé charakteristické scény z románu o „Růži“. Str. 402. — Chaucer co překladatel a Gerson co vážný protivník románu o „Růži“. Str. 403. — Alegorické postavy v českých spisech Ctibora Tovačovského z Cimburka a Konáče z Hodištkova. Str. 403. — Vliv románu o „Růži“ na báseň o „růži“ něm. novoromantika Ernesta Schulze. Str. 403. — Středověká skládání o „Renartu“ a „Reineke“. Str. 403. — Vliv báje zvířecí na „Novou radu zvířat“, Smila Flašky z Pardubic. Str. 404. — Pravděpodobné zvířecí symboly rozličných stavů sociálních u Smila Flašky z Pardubic. Str. 404—406. Upomínky na hymnu „Dies irae“ u Smila Flašky. Str. 407. — Jiná česká „rada zvířat“ z 15^{ho} století. Str. 406. — Rýmování je forma nejen kronik ale i přírodovědeckých spisů v středověku. Str. 407. — Franc. „Zvěřena“ (Bestiaire) Filipa de Thaua z 12^{ho} století. Str. 407. — České rýmování o „Světloplazi“. Str. 407. — Satyrická rýmování česká o „řemeslnících“ a o Husitství („Václav, Havel a Tábor“). Str. 407. — Franc. nejslavnější satyrik Rabelais a jeho román „Gargantua a Pantagruel“. Str. 408. — Jeho domnělý význam a některé charakteristické črty. Str. 408. — Něm. satyrik Fischart co usvědčený napodobitel Rabelaise. Str. 409.

Závěrek o dramatické literatuře staré romantické doby.

Str. 410—452.

Četné prameny staré dramaturgie v různých evropských literaturách. Str. 410. — Církevní původ moderního dramatu. Str. 411. — Značné dosavadní zbytky bývalých divadelních představení v kostele. Str. 412. — Rozdíl mezi „mysteriemi“ a „mirakulemi“. Str. 412. — Herci středov. chrámových představení. Str. 412. — Divadelní pouličné scény v týden velikonoční v Itálii dle Cantù. Str. 413. — Šíření se národních jazyků v chrámových divad. hrách od 12^{ho} a 13^{ho} století. Str. 413. — Některé dosud zachované české a franc. mystérie. Str. 414. — Vkrádání se života světského a komického do chrámových divad. her. Str. 414. — Pravděpodobný původ některých posměšných slov českých z mysterií. Str. 414. — Typická figura „mastičkáře“ a lékaře v mystériích a i pozdější dramaturgii. Str. 415. — Krátká charakteristika českého mysteria „mastičkář“ nazvaného. Str. 415. — „Věčný žid“ ve franc. mystériích a představování i zvířat v středov. divadle. Str. 415. — Pozů-

statky antických saturnalií a bachanalií v středověku. Str. 416. — Středověký „svátek bláznů“ co den všeobecné rovnosti lidí. Str. 416. — Slavení selských svateb v šlechtě co upomínka všeobecné rovnosti. Str. 416. — Poslední slavení českou šlechtou selské svatby r. 1793. Str. 416. — Vliv středověké instituce dvorních „bláznů“ na divadelní hry. Str. 417. — Pusterpalk a Rubín co šaškové v „Mastičkáři“. Str. 417. — „Interludes“, a „entrances“ krátké fraškovité hry. Str. 417. — Středověké tance v chrámech. Str. 417. „Tanec smrti“. Str. 417. (viz Str. 170) — Církevní zákaz tanců v kostele. Str. 418. — Zákaz Innocence III. divadelních her v kostelích. Str. 418. — Tentýž zákaz opětuji rozličné synody. Str. 418. — List Innocence III. k arcibiskupu Hnězdenskému stran chrámových her. Str. 418. — Zákaz synody pražské r. 1366. Str. 418. — Arcibiskup Hnězdenský zakazuje též hry na hřbitovech. Str. 418. — Lyonská synoda zakazuje ještě r. 1567 hry na hřbitovech. Str. 418. — Po potlačení divadel her kostelních zavedeny do chrámu loutky. Str. 419. — Význam slova „Marionetta“. Str. 419. — Uštipky divadelních her středověkých na mnichy a papeže. Str. 419 a 420. — Povstávání ochotnických divadelních spolků cechovních. Str. 420. — Pařížský spolek „Basoché“. Str. 421. — Hry alegorické čili „morality“. Str. 421. — Latinské divad. hry něm. jeptišky Roswithy. Str. 421. — Německé cechovní spolky ochotnické v Norimberce a jinde. Str. 422. — Obraz primitivnosti řemeslnických ochotníků v „Snu noci Svatojanské“. Str. 422. — Primitivnost těchto her co do rozdělení scény a jednoty času i místa. Str. 422. — Nahrazení divadelní cedule „prologem“ a „heroldem“. Str. 422. — První dekorace v Anglii za krále Jakuba I. Str. 422. — Zavedení divadelní censury ve Francii a Španělsku. Str. 422. — Povstání v Čechách „spolkův literárních“. Str. 423. — Sympatie „meistersängerství“ a spolků „literárních“ s reformací. Str. 423. — Komické osoby „Babina“ a „Clauquedenta“ ve franc. hře o „umučení Páně“. Str. 423 a 424. — „Advokat Patelin“ nejznamenitější zbytek středov. divadla. Str. 424. — Krátký obsah „Patelina“. Str. 424—426. — Obchodnické lsti soukeníkův v českém: „Desatero přikázání božích“. Str. 425. — Hans Sachs co plodný spisovatel něm. divadelních her. Str. 426 a 427. — Představení hry „Jan Hus“ ve Wittenberku r. 1537. Str. 427. — Šíření se klasicismu v 16^{tém} století. Str. 427. — Rozdíl mezi „poětou“ a „trovátorem“ dle Juana del Enciny. Str. 427. — Školní „poětové“ na klasicismu odchovaní vrhají se také na drama. Str. 428. — Množství překladův dramat staroklasických v 16^{tém} století. Str. 428 a 429. — Množství původních prací dramatických podle staroklasických vzorů. Str. 429 a 430. — Hry biblické v 16^{tém} století pozůstatek středověkých misterii. Str. 430. — Literární bezvýznamnost těchto klasičko-biblických imitací. Str. 430. — Činní a praktičtí „herci-spisovatelé“ jsou oproti učeným „poētům“ zvláště v Anglii pravými zakladateli moderního divadla. Str. 431. — Nízké jejich sociální postavení v jich vlastním věku. Str. 431. — Kyd, Marlowe, Naharro, Lope de Rueda. Str. 431. — Herci-spisovatelé neodmítají naskrze látky antické. Str. 432. — Oni hrají pro lid a podle vkusu lidu. Str. 432. — Proto je v jich kusech ještě velmi mnoho zdě-

děné romantiky. Str. 432. — Oni berou látky své z *národní* báje, ze středov. rytířských románů a fabliaux. Str. 432. — Vysoké jich ponětí o morálním úkonu divadla oproti italským paklasikům. Str. 432. — Vyvíjení se samostatného divadla ve Španělech a Anglii, hlavních dvou pólech politiky v 16^{tém} století. Str. 433. — Zápas Španělska a Anglie o prvenství kulturní v Evropě po úpadku Itálie. Str. 433. — Moc královská podporuje rozkvět divadelnictví. Str. 433. — Vystavení prvního stálého divadla ve Valencii r. 1526. Str. 433. — Založení prvního divadla londýnského r. 1576 a prvních divadel v Madridě r. 1580. Str. 433. — Primitivnost těchto divadel oproti monumentálním divadelním budovám nynějším. Str. 433. — „Celestina“ první špan. drama v 15^{tém} století. Str. 434. — Torres de Naharro, první spisovatel dialogizovaných novel. Str. 434. — Lope de Rueda, první říditel španělského kočovného divadla a spisovatel divadelních her. Str. 434. — Artieda a Cervantes co dramatikové. Str. 435. — První dramatičtí básníci španělští. Str. 435. — Virúes utvoří trvalé schema špan. dramatu tří aktů. Str. 435. — Filip II. zavře r. 1593 špan. divadla. Str. 436. — Rozkvět divadla za Filipa IV. Str. 436. — Lope de Vega, první z velikých dramatikův Španělska. Str. 436. — Neobyčejné pocty činěné mu za života i po smrti. Str. 437. — Tirso de Molina od dnešní kritiky špan. stavený vedle Vegy a Calderona. Str. 437. — Národní ráz Vegovy dramatické produkce. Str. 437. — Báječná jeho plodnost. Str. 437. — Zásluha jeho bledne vedle vrstevníka jeho Shakespeara. Str. 438. — Plodnost španělských dramatikův s Lope de Vegou konkurujících. Str. 438. — Rychlost jejich produkce u porovnání s přemýšlivostí čelných dramatikův německých 13^{ho} věku. Str. 438. — Fantastičnost nastupuje u Shakespeara, Lope de Vegy a Calderona ještě značně na místo historie. Str. 439. — Pravděpodobná znalost u Lope de Vegy poměrův česko-polských. Str. 439. — Oblíboval si jako vůbec dramatikové oné doby senační současné, historické látky. Str. 439. — Uvádění alegorických osob podle „moralit“. Str. 439. — Seznam nejkarakterističtějších jeho historických kusův. Str. 440. — Kusy jeho z historie české a jiné španělské kusy z dějin českých. Str. 441. — Obliba mezi španělskými divadel. kusy zpěvu a písní. Str. 442. — Beaumarchais, původce „Figarovy svatby“ o písních při veselohře. Str. 442. — Vliv Lope de Vegy na ostatní dramatickou literaturu špan. a na drama francouzské 17^{ho} stol. Str. 442. — Corneille i Molière se dlužili často u Španělů. Str. 443. — Španělský dramatik Alarcon co původce četných veseloher o „Lháři“. Str. 443. — Molièrův „Lakomec“ a „Pokrytec“ jsou imitace karakterní veselohry o „Lháři“. Str. 444. — „Don Juan“ má svůj první vzor v dramatu Tirsa de Moliny. Str. 444. — Začátky dram. literatury angl. Str. 444. — Kterak Schiller a Lessing u Angličanů se učili. Str. 445. — Idealizující komentátoři Shakespeara mezi Němci zvláště Rötšcher. Str. 445. — Realismus kritiky Rümelinovy. Str. 445. — Nedostatky a přednosti Shakespeara co dramatika. Str. 445 a 446. — Poměr Shakespeara k Sofoklovi a dramatu klasickému. Str. 446. — Shakespeare jako Tasso mírní romantickou fantastičnost v rozumnou přirozenost. Str. 446. — Zjevy duchů. Str. 446 a 447. — Úplné překo-

nání časové mody alegorických zjevů se Shakespearem. Str. 447. — Sám Goethe učinil v tomto ohledu v „Egmontu“ ještě krok nazpět. Str. 447. — Původ *historického* dramatu v Anglii a jinde. Str. 447 a 448. — Čelnější dnešní kritikové a komentatoři dramat. předchůdců a vrstevníkův Shakespearových. Str. 448. — Sackville co spisovatel první angl. tragédie Gerbодук. Str. 448. — Nesmírná plodnost Heywooda. Str. 449. — Robert Greene, předchůdce Shakespearův je ještě příliš zaujat fantastičností romantickou. Str. 449. — Kydova „Spanish tragedy“ co hlavní vzor „Shakespearova Hamleta“. Str. 450. — Vysoký pojem Kyda a Shakespearova o mravním úkolu divadla. Str. 450. — Christofer Marlowe co hlavní vzor Shakespearův. Str. 451. — Vliv jeho na Goetheho „Fausta“. Str. 451. — Jeho Eduard II. co první střízlivé historické drama. Str. 451. — Jeho „Žid Maltský“ vzor „Kupce Benátského“. Str. 451. — Marlowe zavedl nerýmovaný jambus místo rýmův co verš historického dramatu. Str. 451. — Kočovní pouti anglických hercův 17^{ho} věku po Německu, jakož i příchod jich na Moravu. Str. 452. — Za Ludvíka XIV. přejme Francie prvenství v dramatické literatuře v alianci s klasicismem. Str. 452.

Inocencem IV. a Bedřichem II. Str. 46. — Další živoření provenšalského jazyka na ostrově pyrenejském. Str. 46. — Opětné jeho se křšení v našem století. Str. 46. — Lyričnost troubadourského básnictví. Str. 47. — Píseň milostná (kanzona). Str. 48 a 49. — Rýmový překlad písně troubadoura Marcabruna dle rýmové soustavy originálu. Str. 49 a 50. — Ukázky v prosaickém převodu z rozličných milostných písní troubadourů. Str. 52. — Píseň pastýřská (pastorella). Str. 53. — „Alba“, nejohnivější píseň milostná. Str. 54 a 55. — Píseň politická a bojovná (sirventes). Str. 56. — Rýmová umělost „sirventesův“. Str. 57. — Mocný jejich vliv politicko-agitační. Str. 58. — „Sirventesy“ Bertranda de Born proti anglickému králi Jindřichu II. Str. 59. — „Sirventesy“ proti papežství zvláště Viléma de Figueiras. Str. 60. — Volný rýmový překlad „sirventesy“ Petra Cardinala proti kněžím. Str. 61. — Píseň křížácká. Str. 62. — Žárlivé satyry troubadourů druhá proti druhu. Str. 62. — Satyra mnicha Montaudonského na provenšalské dámy. Str. 63. — Zpěvný souboj čili „disputace“ (tenzona). Str. 63. — Malichernost disputačních motivů. Str. 64. — Hlavní umění při „tenzoně“ rychlost rýmované improvizace. Str. 64. — Český „Tkadleček“ co tenzona čili disputace. Str. 65. — Vzdálenější podobnost jeho s italskou dvojmluvou Arriga de Settimello o „Neštěstí“. Str. 65. — Disputace čili „svár“ duše s tělem. Str. 66. — Nápodobení „tenzon“ u moderních novoromantiků. Str. 66. —

Lyrika starofrancouzská. Str. 67—102.

Rozšířenost „langue d'oeil“. Str. 67. — Poesie starofrancouzská je celkem žákyň provenšalské. Str. 68. — Francouzská „chansona“, její základní ráz a význam na mnoze politický. Str. 69. (Srovnej se str. 353.) — Nejstarší francouzská „cāntica“, nápodobená dle písně Šalamounovy. Str. 69. — Chansona krále Richarda Lvísrdce. Str. 70. — Castelan Raoul de Coucy. Str. 70. — Hrabě Thibaut de Champagne opravitel staré provenšalské „kanzony“. Str. 71. — Ve válce mezi Francií a Anglickem dal mlynář Olivier Basselin chansoně ráz politický a prstonárodní. Str. 73. — Rýmový překlad jedné jeho válečné chansony. Str. 73. — Chansonérství francouz. králů Františka I., Karla IX. a Jindřicha IV. Str. 74 a 75. — Chansona na rozloučenou královny Marie Stuartovy. Str. 75. — Chansona u novoklasikův. Str. 76. — Rýmové překlady chanson Ronsardových od Vrchlického. Str. 76 a 77. — Chansona v stoletích pozdějších. Str. 78. — Rýmový překlad chansony o „rozmarech lásky“ J. J. Rousseau-a. Str. 79. — Francouzská „aubada“ nápodobená dle provenšalské „alby“ čili „písně strážné“. Str. 80. — Význam strážce na věži v středověku. Str. 80. — Rýmový překlad „aubady“ z 12. století. Str. 81. — Píseň nazvaná „lais“ a symbolický význam „kozilistku“. Str. 83. — Básnička Marie de France. Str. 83. — Francouzské „pastorelly“. Str. 84 a 85. — Audefroie le Bastart básník „romanci“. Str. 86 a 87. — Stará francouzská „balada“ co píseň lyrická. Str. 88. — Nejčelnější francouzští baladisté. Str. 88. — Rýmové překlady „balad“ Villonových od Vrchlického. Str. 90—92. — Prosaické ukázky z jiných pozdějších

„baladistů“. Str. 93. — Rozdíl mezi starým a moderním pojmem „balady“ Str. 93. — „Rondely, triolety“ a rýmový překlad rondelu prince Karla Orleanského od Vrchlického. Str. 94. — Dvorem Kateřiny Medici přišla v 16. století z Itálie do Francie „znělka“. Str. 94. — Rýmové překlady znělek Baiŕa a Ronsarda od Vrchlického. Str. 95 a 96. — Změny poměrův válečných klesáním „chevalerie“. Str. 97. — Převaha měšťanských a demokratických živlův v „kondotierství“. Str. 97. — Jím sesílí se moc „královská“ na úkor „chevalerie“ a feudalismu. Str. 98. — Změna vkusu básnického následkem „klesání chevalerie“ a šířením se universit. Str. 98. — „Poésie“ odloučí se od dřívějšího průvodu hudby. Str. 99. — Joachim de Bellay horlí ve své knize „Defense de la langue française“ proti formám provenzálským, a slaví poésii klasickou. Str. 99. — Smyšlná spustlost v básnění 16^{ho} věku. Str. 100. — Rýmová ukázka z Theofila de Viaou. Str. 101.

Lyrika staroněmecká. Str. 102—122.

Na „minnesängry“ německé působili více francouzští trouvěři než provenzálská troubadouři. Str. 102. — Básnění minnesängrů je často tendenční a politické. Str. 102. — Druhy německé lyriky a farma německé zpěvné sloky. Str. 103. — První romantický lyrik německý Fridrich von Hausen. Str. 104. — Přinesl do německé lyriky v 12^{tém} století „stanci“ čili „ottave-rimu“. Str. 104. — Rýmový překlad a ukázka jeho stancí. Str. 105. — Císař Jindřich VI. co minnesänger. Str. 106. — Německá „alba“ čili „píseň strážná“ u Heinricha von Morungen a Christiana von Hamle. Str. 106. — Rýmový překlad jedné „strážné písně“ Wolframa z Eschenbachu. Str. 107. — Walther von der Vogelweide nejproslavenější německý lyrik. Str. 108. — Rýmový překlad jeho pěkné „taneční písně“. Str. 109. — Walther von der Vogelweide co básník politický. Str. 110. — Rýmový překlad jedné jeho písně proti papeži. Str. 111. — Jiné prosaické ukázky z jeho písní proti papežům a kněžím. Str. 112. — Minnesängři Wernher, Marner a Reinmar von Zweter proti papežství. Str. 114. — Reinmar von Zweter o Čechách a českém králi. Str. 115. — Závistivě posměšné písničky „minnesängrův“ druha proti druhu. Str. 115. — Tannhäuser a jeho nápodobení Francouzův. Str. 116. — Pozdější minnesängři. Str. 117. — Rýmový překlad jedné písně refrainové Burkharda von Hohenfels. Str. 117. — Básnický turnaj na Wartburku u lantkraběte Durinského, otec sv. Alžběty. Str. 119. — Úpadek „minnesängerství“ německého. Str. 120. Zpěváctví spolkové řemeslníků (meistersänger). Str. 121. — Nízký stupeň německé lyriky až do konce 18^{ho} století. Str. 121. —

Vrchol staré romantické lyriky v Itálii. Str. 122—163.

Nedostatečnost staršího středověkého básnictví co do gramatikální a jazykové stránky. Str. 122. — Sprostáctví jeho slohu. Str. 123. — Nedůslednost v tvarosloví a v pravopisu. Str. 123. — Nedostatek u rýmo-

vařů středověkých ideí vznešenějších a filosofického vzdělání. Str. 124. — Tyto nedostatky jsou překonány v básnictví italském. Str. 125. — Vědecké a kulturní prvenství Italie v středověku. Str. 125. — Maecenašství papežův a četných dvorův italských. Str. 126. — Jazyková správnost italské poésie co dědictví klasicismu starořímského a řeckého. Str. 127. — Propilovanost slohu. Str. 127. — Vliv dám italských na poésii a umění a jich vychování. Str. 128. — Rozličné druhy lyriky italské. Str. 129. — Rozšířenost jazyka a básnictví provensalského po Italii v století 12^{tém}. Str. 130. — Na dvoře císaře Bedřicha II. v Palermu uveden v básnictví dialekt sicilský. Str. 130. — Císař Bedřich, jeho kancléř Petrus a Vineis jakož i syn král Enzo co italští trovatoři. Str. 130. — Hymna sv. Františka d'Assisi „na slunce“ v českém překladu Vrchlického. Str. 131. — Guittone d'Arezzo, první sonetista. Str. 132. — Florentinský neboli toskánský dialekt vytlačí starší nářečí sicilské, a dobývá si váhy spisovné řeči italské. Str. 133. — Guido Guinicelli, professor klasických jazykův na universitě v Bologni, uvede do běžného milostného básnictví ducha Platonovy filosofie. Str. 134. — Guido Cavalcanti a Cino da Pistoja, žáci Guinicelliho a spolužáci Dante Allighiera. Str. 135. — Klasicism vnikající vytvoří protivu mezi dosavadním písničkářstvím a poésii, a vproští tuto od průvodu hudby. Str. 135. — Dle Danteho estetiky stanou se „kanzona“ a „sonet“ jedinými takřka druhy italské lyriky. Str. 135. — Giacopone da Todi poslední napodobitel Provensálův. Str. 135. — Dante Allighieri; stručný jeho životopis. Str. 136. — Jeho mladistvá báseň „na vlast“. Str. 137. — Smrt Beatrici a „Vita nuova“. Str. 137. — Ukázky ze znělek a kanzon Dantových na smrt Beatrici v rýmových překladech Vrchlického. Str. 137—142. — Dle názorů Platonických a dle svědectví Dantova Convito (symposion) přejde obraz mrtvé Beatrici co postava alegorická do „Božské komedie“. Str. 142. — Francesco Petrarca, druhý vedle Danteho zakladatel italské literatury. Str. 143. — Jeho neobyčejná slovnost po vši Evropě k vůli jeho básním latinským. Str. 144. — Petrarkovy znělky na Lauru a jejich význam literární. Str. 144. — Rýmové překlady dvou Petrarkových znělek dle Kamenického a Čelakovského. Str. 145. — Znělka na políbení, jímž náš Karel IV. vyznamenal r. 1346 Petrarkovu Lauru. Str. 146. — Rýmový překlad Petrarkovy kanzony na Colu di Rienzi od Vrchlického. Str. 147. — Překlad kanzony na „šlechtu italskou“ od Vrchlického. Str. 149—152. — Petrarkovy znělky na „Avignonské papežství“ v překladě Vrchlického. Str. 152 až 153. — Rýmová ukázka z kanzony na Pannu Marii od Vrchlického. Str. 154. — Veliké množství italských básníků a sonetistů. Str. 155. — Rýmové ukázky znělek Michelangelových od Vrchlického. Str. 156—158. — Znělka Torquata Tassa ve vězení. Str. 159. — Barzelety a letrilly co zbytky zpěvného básnictví provensalského. Str. 159. — Rýmový překlad písně Serafina dall' Aquila na „Naději“. Str. 160. — Politický úpadek Italie vítězstvími Karla V. str. 161. — táhne za sebou úpadek literární a kulturní. Str. 162. — Rýmový překlad Tom. Grossiho romance „na vlaštovičku“ co ukázka italské novoromantiky. Str. 163. —

Lyrika kastiliánská a španělská. Str. 164—182.

Rozšířenost na ostrově pyrenejském jazyka arabského v 9tém a 10tém století. Str. 164. — Vítězstvími kastilského krále Ferdinanda Svatého a aragonského Jabuba I. proti Maurům vytláčují jazyky kastilský a provensálský arabštinu níže k jihu. Str. 164. — Na západě poloostrova zmahá se nářečí galiciansko-portugalské. Str. 165. — Král Alfons X. Moudrý co první pěstitel a šířitel nářečí kastiliánského oproti privilegované latině. Str. 165. — Předromantická doba kastilského básnictví a romance o „Cidu“. Str. 165. — Z posledního dozvuku provensálského básnictví v Aragonii vyvine se při dvoře kastilského krále Jana II. v polovici 15ho století milostné básnictví v jazyku kastilském. Str. 166. — Milostná píseň krále Jana. Str. 167. — Rýmový překlad proslavené v staré kastilské pešii pastorelly čili „serranilly“ Lopeze de Mendozy „Vaquera de Finojosa“. Str. 168. — První španělské znělky Lopeze de Mendozy. Str. 169. — Jorje Manrique-ova „píseň na smrt“. Str. 170. — V století 16tém vezme jazyk kastilský vrch nad provensálským a portugalským, a stane se jazykem obecně „španělským“. Str. 171. — Četní básníci kastilští na rozhraní 15ho a 16ho století. Str. 171. — Zmahání se v 16tém století klasicismu a vlivu italského ve Španělich. Str. 173. — Boscan de Almogaver co první šířitel italského a Petrarkovského vkusu. Str. 173. — Garcilaso de la Vega co zakladatel nové klasicko-bukolické španělské lyriky. Str. 173. — Hurtado de Mendoza, Ponce de Leon a Fernando de Herrera co nejvýtečnější lyrikové téhož směru v 16tém století. Str. 174. — Rýmový překlad Herreroovy „kanziony“ „na spánek“. Str. 174, 175. — Vedle této „učené“ poesie zbytek staré troubadourské tradice v „letrillách“. Str. 176. — Rýmová ukázka námořnické letrilly Camoënse. Str. 177. — Duchovní básnictví sv. Terezie, sv. Jana od Kříže a jiných. Str. 178. — Rýmový překlad znělky sv. Terezie na „ukřížovaného Krista“. Str. 178. — Ukázka prosaická z lyrického básnění Cervantesa. Str. 179. — Lope de Vega co lyrik. Str. 180. — Rýmový překlad jedné Lope de Vegovy znělky. Str. 181. — Úpadek lyriky španělské v 17tém století vlivem „Góngorismu“. Str. 181. — Rýmový překlad znělky krále Filipa IV. Str. 182. —

Lyrika a minstrelství staroanglické. Str. 183—216.

Ohromný vzrůst jazyka anglického od 16ho století až do našich dnů. Str. 183. — Stará literatura anglosaská za krále Alfreda. Str. 183. — Šíření se jazyka francouzského v Britanii od doby Viléma Dobývatele r. 1066. Str. 183. — Britanie co pravlast zpěvů epických o králi Artušovi. Str. 184. — Staré „romance a balady“ minstrelův. Str. 185. — Jich povaha epicko-lyrická. Str. 185. — Jich ráz národně-romantický. Str. 185. — Skládány byly dříve v jazyku francouzském, pak anglickém. Str. 186. — Ocenění „minstrelských“ zpěvů u básníkův pozdějších, a veliký jich vliv na nynější poésii naši. Str. 188. — Povstávání ze staré anglosaštiny a modernější franciny jazyka „anglického“ v 14tém století

Str. 189. — Nezdamem války Plantagenetův proti Francii překoná angličina, jazyk lidu v Britanii, aristokratickou francínu. Str. 189. — Zachování franciny co úředního jazyka Veliké Britanie, v některých slavnostních formulích ještě až do 18^{ho} století. Str. 189. — „Minstrelské“ zpěvy jsou od 14^{ho} století již původně po anglicku složeny. Str. 190. — Balada „Chevy chace“. Str. 190. — Balada o „Robinovi“ č. Puckovi a podobnost jeho s německým Rübezahlem. Str. 191. — Balada o „černosmědé dívce“ a podobnost její s Griseldou. Str. 191. — Balada o „dětích v lese“. Str. 192. — Balada o „hezke Bessee“. Str. 192. — Balady o královně Eleonoře. Str. 193. — Balada „Edward“. Str. 193. — Balady o „Marketě a duchu Vilémovu“ a shoda jejich s Bürgerovou „Leonorou“ a Erbenovou „Svatební košili“. Str. 194. — Romance „King John and the Abbot“ a shoda její s italskou novelou Sacchettiho, se španělskou sbírkou Timonedy, s německým Bürgerem a s českým „Vaňkem Všebojem“ Puchmajera. Str. 195. — Balady o „králi Learovi“ a o „rytíři panu Penízi“. Str. 195—196. — Balada o „Robinu Hoodovi“ a ohlas její v Schillerových „Loupežnících“. Str. 196. — Rýmový překlad balady „Patrick Spens“ od Sládka. Str. 196 až 199. — Vliv italského básnictví na poésii anglickou v 15^{tém} a 16^{tém} století. Str. 199. — Neblahé působení v Anglii „Euphüeismu“ jako v Itálii „Marinismu“ a ve Španělsku „Góngorismu“. Str. 199. — Od Drydena zavládne v Anglii klasicism úplně. Str. 200. — Geoffrey Chaucer, první básník po anglicku píšící a jeho báseň o „slavíku a kukačce“. Str. 200. — Hrabě Surrey, první anglický „sonetista“. Str. 201. — Rýmový překlad jedné jeho znělky na Geraldinu. Str. 202. — Vliv Španělů na anglickou lyriku. Str. 202. — Shakespeare co básník znělek. Str. 203. — Rýmový překlad dvou z nejzajímavějších jeho znělek od Sládka. Str. 204. — Christopher Marlow co lyrik. Str. 205. — Rýmový překlad Marlowovy písně: „Zamilovaný pastýř“. Str. 205. — Ben Johnson co lyrik. Str. 206. — Pochlebování jeho králi Jakubovi I. Str. 206. — Walter Raleigh a veliký jeho význam v dějinách kulturních. Str. 207. — Rýmový překlad znamenité jeho básně „Zvěst duše“. Str. 208—210. — Baco z Verulamu a jeho význam v kulturních dějinách. Str. 210. — Prosaická ukázka jeho básně „na život“. Str. 210. — Raleigh a Baco pokládání za spisovatele některých Shakespearových dramát. Str. 211. — Počátek občanské války v Anglii mezi „kavalíry“ a „kolohlavci“. Str. 212. — Wotť onovy milostné písně na královnu českou. Str. 212. — Richard Lovelace, poslední anglický romantik. Str. 212. — Rýmový překlad jeho slavné písně „na Altheu“. Str. 213. — Nepřátelství puritanismu proti básnictví a Sidney-ova „obrana poésie“. Str. 214. — Rozkvět Anglie co matky svobody v Evropě od tak nazvané „veliké revoluce“ r. 1689. Str. 215. — Rýmový překlad Thomsonovy písně: „Rule Britannia“ na oslavu Anglie. Str. 216.

Lyrika česká a slovanská. Str. 217—284.

Národopisný pojem slova „slovanský“ v středověku, zejména v knize Danteho „de eloquentia vulgari“. Str. 217. — Cít kmenového

příbuzenství slovanského je rušen vpády Tatarův a Turkův, jakož i politikou císařův a papežův. Str. 218. — Mezi sousedicemi spolu národy slovanskými ustálí se i nepřátelství trvalé, tak mezi Srby a Bulhary, mezi říšemi polskou a ruskou. Str. 218. — Unie západoslovanská, dynastii Jagelonskou utvořená, rozbije se přemocí tureckou u Varny a Mohače. Str. 218. — Na slovanské národy vlivu církve byzantinské podlehající nemůže romantism, s organizací církve římské srostlý, míti z příčin náboženských žádného vlivu. Str. 219. — Jako romance o „Cidu“ a „Edda“ povstávají i u Slovanů východních zpěvy historické, ruské „byliny“ a srbské písně o králeviči Marku. Str. 219. — Rusko vešlo Petrem Velikým v okruh kulturního vlivu západního. Str. 220. — Klasicko-časoměrné verše Smotrického, a nalezení pravého ruského veršovacího zákona *přívuku* Lomonosovym r. 1739. Str. 220. — První ruská universita moskevská r. 1755. Str. 220. — Vliv romantiky nejsilnější v Čechách, v pozdějších stoletích také v Polsce a v Dubrovniku. Str. 220. — Stálý útlak v staré Čechii domácího slovanského jazyka latinou a němčinou. Str. 221. — Jistá podobnost v tom vzhledě mezi Čechy a Britanií. Str. 221. — Jako primasové Canterburští byli též biskupové pražští valnou většinou cizinci. Str. 222. — Benediktinský řád hověl zvláště na Sázavě ještě bohoslužbě v jazyku slovanském. Str. 220. — Odnárodňující vliv pozdějších ze Západu přicházejících řádů duchovních. Str. 222. — Šňatky Přemyslovcův s decerami panovnických dvorů německých. Str. 223. — Necht národně smýšlejícího kronikáře, domnělého „Dalimila“ proti všem takřka knížatům Přemyslovským. Str. 223. — Přeměnování křesťných jmen slovanských u synův Přemyslovského rodu na jmena německá při biřmování. Str. 223. — Biřmování v Paříži syna poslední princezny Přemyslovské Elišky, „Václav“ pokřtěného, jmenem „Karel“. Str. 223. — Křestné jméno podle sv. Václava poslední křestné jméno v české panovnické rodině. Str. 224. — Pád Hohenstauffův prospěje sice souvěrenní moci panovníků českých, a však ne jazyku českému. Str. 224. — Pojmenování slovanská zemanstva českého, ještě v 12^{tém} století obyčejná, obdrží v století 13^{tém} německo-feudální formy. Str. 225. — Přemysl Otakar II. co reformator a přítel nově zkvétajícího stavu městského. Str. 226. — Předromantická doba básnění českého v historických zpěvech Královédvorského Rukopisu. Str. 226. — První rýmované básně české, charakteristický to znak vlivu romantiky, zachovány jsou z konce 13^{ho} století. Str. 227. — Žongléři, tito šířitelé romantických způsobův, nacházeli se v Čechách snad již v století 12^{tém}, jakož dokazuje jméno Dobřety, „jokulatora“ vévody Vladislava (zemřel 1125). str. 228. — V 13^{tém} stol. zmohlo se v Čechách „minnesängerství“ německé. Str. 228. Stopy nejstarší rýmovací formy romantické, *monorymie* v jazyku českém. Str. 228 a 229. — V století 14^{tém} trvá starší způsob nerýmovaných písní vedle nových forem romantických. Str. 230. — Německé „meistersängerství“ odvozuje v 14^{tém} století původ svůj z Čech. Str. 230. — Kulturní působení Karla IV. Str. 230. — Kazatelé tak zvaní „evangelisti“ jsou v století 14^{tém} svými polními kázáními výdatnými šířiteli národních jazyků. Str. 231. — Podobnost politických poměrů v Anglii a v Čechách vytvoří při-

buzenství mezi Wikleffismem a Husitismem. Str. 231. — Ku konci 14^{ho} století začíná si domácí český jazyk dobývat v Čechách prvenství. Str. 232. — Smil Flaška z Pardubic první dle jména známý básník český. Str. 232. — Vliv provenzálských tradic pozorovat v českých „svítáníkách“ čili „albách“. — Ukázky českých „alb“ z 14^{ho} asi století. Str. 233—235. — Stopy arci skrovné vlivu francouzského na české milostné básničky. Str. 235. — Ukázka refrainové milostné písně české ze 14^{ho} asi století. Str. 237. — Zajímavá milostná píseň česká, nazvaná „Cantio Zawiszonis“. Str. 237. — Změna v českém vkusu básnickém následkem založení university pražské. Str. 238. — Vliv klasicismu a valné šíření se latinského básnění. Str. 239. — První české mluvnice a počátky klasicismu českého. Str. 240. — Ukázky veselých makaronických a žebavých „žakovských“ písní českých. Str. 241—243. — Ukázka české balady o Štemberkovi a měšťanech Mělnických. Str. 243 až 245. — Píseň na potupu a zase na oslavu Husa. Str. 246—247. — Válečná píseň Táborův. Str. 248. — Stopy čtverřádkové stejnorýmné sloky v staré české lyrice a shoda její s „cuartetou“ španělskou. Str. 249. — Shoda tato se vysvětlí nápodoběním zde i tam starších latinských básní stejné formy. Str. 249. — Stopy vlivu španělštiny na jazyk český v 30leté válce. Str. 249. — Refrainové písně chrámové. Str. 250. — Nedostatek v Čechách královského dvoru básnictví příznivého. Str. 251. — Spolky „literácké“ v Čechách a Šimon Lomnický z Budče. Str. 251. — V písničkách jeho politických značí se obojetnost jeho povahy. Str. 252 a 253. — Stejná však obojetnost povahy u básníkův anglických za dob politických převratů v 17^{tém} století. Str. 252. — Pozdější bezejmenné „romance“ a refrainové písně české. Str. 254 a 256. — Přenášení klasických veršovacích pravidel do jazyka národního. Str. 256. — Jan Blahoslav ve své „muzice“ ustanoví pravidla české metriky dle vzorův časomíry. Str. 256. — České časoměrné verše opata Matouše Benešovského. Str. 257. — Vedle klasického zároveň biblický směr tohoto básnění. Str. 257. — Vavřínek Benedikt z Nudožer co nejnadanější český básník klasického směru v 17^{tém} století. Str. 257 a 258. — Ukázka jeho žalmu v rýmované sloce safické. Str. 259. — Ukázka jeho refrainové písně na strach od Turkův. Str. 259. — Radost z českého básnění v klasických formách mezi tehdejšími učenici. Str. 260. — Jan Amos Komenský co básník žalmů. Str. 260. — Ukázka jeho žalmu v rýmované safické sloce. Str. 261. — Podobnost jeho básnické mluvy s mluvou pozdějšího „Ztraceného ráje“. Str. 261. — Píseň vystěhovalcův českých dle domnění složená r. 1627. —

Lyrika polská. Vliv jazyka českého na starší básnictví polské. Str. 263. — Vliv tento charakterizován zajímavým výrokem Lukáše Górnického. Str. 263. — Básnění v Polsce jazykem latinským v století 16^{tém} Str. 264. — Rej z Naglovic, první polský básník a způsob jeho básnění. Str. 265. — Ukázka rýmového překladu z jeho „epištol k rozsařnému Poláku stavu rytířského“. Str. 265. — Jan Kochanovský, největší polský básník starší doby. Str. 267. — Jeho žalmy. Str. 267. — Klasicism

v Kochanovského básních. Str. 268. — Rýmový překlad z něho na ukázkou. Str. 268. — Slabé již stopy romantismu u Kochanovského. Str. 268. — Více romantismu v Szarzynském, prvním polském básníku znělek. Str. 268. — Ukázky rýmového překladu dvou jeho znělek. Str. 269. — Szymonowicz co bukolik, vracející se nicméně leckdy k básnickým formám slovanským. Str. 270. — Překlad jeho „zpěvu Petruchy“ od Lad. Čelakovského. Str. 271. — Pozdější básníci polští. — Vespasián Kochowski co poslední polský romantik v „Díle božském“. Str. 272. — Ukázka překladu z jeho stancí na tažení krále Jana Sobieského k osvobození Vídně. Str. 272 a 273. — Ohlas skutku krále Sobieského v současném evropském básnictví. Str. 273.

Lyrika dubrovnická. Rozkvět básnictví v republice Dubrovniku v 15tém století. Str. 273. — Rozsáhlost této literatury nám zachované. Str. 274. — Přílišné převládání v dubrovnických písních stejné veršové formy. Str. 275. — Šišmundo Vlahović-Menčetić a ukázka překladu z jeho milostných písní. Str. 276. — Djordje Držić a Mauro Vetranić-Čavčić. Str. 277. — Vetranić co básník politický. Str. 277. — Rýmový překlad jeho písně na oslavu obchodnické proslulosti Dubrovniku. Str. 278—281. — Hektorović, Nalješković a Hanibal Lučić. Str. 281. — Rýmový překlad jedné z Lučićových milostných písní. Str. 281—283. — Pozdější básnictví v Dubrovniku. Str. 283. — Ukázka Lučićových veršů na oslavu Dubrovniku. Str. 284.

Romantická epika. Str. 284.

Přednostenství staré romantické lyriky před epikou. Str. 284 až 285. — Nudná rozvláčnost středověkých epických skládání a nedostatečná kompozice básnického celku. Str. 286. — Moderní román se liší od středověkého zrovna tak jako moderní freska od staré umělosti plánu a kompozice. Str. 287. — Rozdíl mezi kronikou a dějepisem. Str. 287. — Nedostatečný filosofický a přírodovědecký rozhled v středověku. Str. 287 a 288. — Naivnost středověká ve věcech historie. 289. — Měnění se postupem vzdělanosti také epické formy. Str. 289. — Z původní monorymie a rýmův do páru přejde středověký román k prose, a rozšiřuje se nejdříve zpíváním, později recitujícím přednášením, a konečně čtením. Str. 290. — Výminku tvoří jen ottave-rime v italských epických básních 16ho století. Str. 290. — Rozdělení materiálu starého epického básnění podle hlavních bájových kruhů. Str. 291.

Pověst o Walteru Akvitanském. Str. 291—294.

Její podstata a skutečně historické jádro. Str. 292. — Vztahy mezi francouzským Walterem Akvitanským a německými „Nibelungy“. Str. 292. — Anachronistické v hromadu míchání slavných osobností, co do času od sebe vzdálených. Str. 293. — Přechod pověsti o Walteru Akvitanském do bájení polského a českého. Str. 293. — Shodnost na-